

NORGES HØYESTERETT

Den 30. oktober 2019 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Indreberg, Ringnes og Østensen Berglund i

HR-2019-2000-U, (sak nr. 19-146142SIV-HRET), sivil sak, anke over beslutning:

A (advokat Torhild Holth)

mot

Oslo kommune (Kommuneadvokaten i Oslo
v/advokat Espen Hansen)

B (advokat Johannes Wegner Mæland)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om ikke å gi samtykke til ankebehandling i barnevernssak, jf. tvisteloven § 36-10 tredje ledd.
- (2) A (mor) og B (far) er foreldre til C, født 00.00.2015.
- (3) Barneverntjenesten i Oslo kommune fattet 10. desember 2015 midlertidig vedtak om plassering av C i beredskapshjem. Foreldrene påklaget vedtaket, men fikk ikke medhold. Barneverntjenesten begjærte deretter omsorgsovertakelse i januar 2016. Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Oslo og Akershus fant at vilkårene for omsorgsovertakelse ikke var tilstede fordi det kunne skapes tilfredsstillende vilkår for barnet ved hjelpetiltak. Før vedtaket ble iverksatt, mottok imidlertid barneverntjenesten nye bekymringsmeldinger. Oslo tingrett avsa deretter dom på omsorgsovertakelse 30. august 2016. Hver av foreldrene fikk rett til samvær med C to timer tre ganger i året. Dommen ble anket til lagmannsretten, som nektet anken fremmet. Ankenektelsen ble anket til Høyesterett, som forkastet anken i HR-2017-107-U.
- (4) Den 19. mars 2018 fremsatte foreldrene krav om tilbakeføring av C. Barneverntjenesten fremmet saken for Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Oslo og Akershus, som i vedtak 25. oktober 2018 kom til at C ikke skulle tilbakeføres til foreldrene.

(5) Foreldrene brakte saken inn for Oslo tingrett.

(6) Oslo tingrett avsa 25. mars 2019 dom med slik domsslutning:

«Begjæring om opphevelse av vedtak om omsorgsovertakelse av C, født 00.00.2015, tas ikke til følge.»

A, B og C gis rett til samvær med hverandre tre timer seks ganger i året, eller tre timer tre ganger i året dersom foreldrene møter hver for seg. Dersom en av foreldrene ikke har mulighet til å møte til samvær, skal C fortsatt ha seks foreldresamvær i året totalt.»

(7) Mors anke til lagmannsretten ble ikke forkynt for far, og han ble ikke ført opp som part i saken ved lagmannsrettens behandling.

(8) Borgarting lagmannsrett avsa 3. juli 2019 beslutning med slik slutning:

«Det blir ikkje gitt samtykke til at anken blir fremja.»

(9) A har anket til Høyesterett. Hun har i korte trekk gjort gjeldende:

(10) Minst ett av de lovbestemte vilkår for ankebehandling i tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav a, b eller c er oppfylt. Saken reiser for det første et prinsipielt spørsmål om utstrekningen av statens positive forpliktelser etter Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK), især i lys av Den europeiske menneskerettsdomstols (EMD) storkammeravgjørelse 10. september 2019 i saken *Strand Lobben med flere mot Norge*, jf. bokstav a. For det andre foreligger det nye opplysninger om Ces fungering etter tingrettens og lagmannsrettens behandling av saken, jf. bokstav b. For det tredje er det vesentlige svakheter ved tingrettens avgjørelse og saksbehandling, jf. bokstav c. Lagmannsrettens beslutning må uansett oppheves fordi fars rett til kontradiksjon er tilsidesatt.

(11) A har nedlagt slik påstand:

«Lagmannsrettens beslutning i sak 19-076965ASD-BORG/02 oppheves.»

(12) B, som har partsrettigheter i saken, har i anketilsvaret til Høyesterett sluttet seg til mors anførsler. Han har på selvstendig grunnlag gjort gjeldende at lagmannsrettens beslutning må oppheves grunnet manglende kontradiksjon for lagmannsretten. B har nedlagt slik påstand:

«Borgarting lagmannsretts beslutning i sak 19-076965ASD-BORG/02 av 3. juli 2019 oppheves.»

(13) *Oslo kommune* har inngitt tilsvaret og har hovedsakelig gjort gjeldende at ingen av de lovbestemte vilkårene for å tillate anken fremmet til behandling i lagmannsretten var oppfylt. Lagmannsrettens beslutning om ankenektelse er også tilstrekkelig begrunnet. Det erkjennes at unnlåtelsen av å føre opp far som part for lagmannsretten utgjør en saksbehandlingsfeil, men feilen har ikke virket inn på avgjørelsens innhold. Høyesterett har uansett full kompetanse til å prøve om vilkårene for mors anke til lagmannsretten er oppfylt. Kommunen har lagt ned slik påstand:

«Anken forkastes.»

- (14) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling. Dette omfatter blant annet om de lovbestemte vilkårene for ankebehandling i lagmannsretten er oppfylt. Ved denne prøvingen har utvalget full kompetanse. Utvalget prøver også om lagmannsrettens beslutning er forsvarlig, og om den er begrunnet så langt hensynet til forsvarlig saksbehandling tilsier det, jf. blant annet HR-2017-776-A avsnitt 27 og 57.
- (15) Far var part i tingrettssaken og ble gitt rett til samvær, slik det fremgår av domsslutningens punkt 2. Tingretten glemte imidlertid å forkynne mors anke til lagmannsretten for far, og far ble ikke gjort til part i ankesaken for lagmannsretten. Etter det opplyste var fars prosessfullmektig ikke registrert som aktør i Aktørportalen i ankesaken, og han hadde derfor ikke tilgang og kjennskap til prosessen via portalen. Lagmannsrettens saksbehandling er dermed ikke forenlig med retten til kontradiksjon, jf. tvisteloven § 1-1 andre ledd, sammenholdt med Grunnloven § 95 og Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 6.
- (16) Etter tvisteloven § 30-3, jf. § 29-21 første ledd skal feil ved saksbehandlingen tillegges virkning «hvis det er nærliggende at feilen kan ha hatt betydning for den avgjørelsen som er anket». Det kontradiktoriske prinsipp er grunnleggende, og et brudd på dette prinsippet er en alvorlig saksbehandlingsfeil. Etter sikker praksis fra Høyesterett skal det derfor svært lite til før det blir opphevelse – det gjelder i realiteten en presumsjon for at feilen kan ha hatt betydning, jf. HR-2017-1903-U avsnitt 10 med videre henvisninger.
- (17) Lagmannsrettens beslutning må etter dette oppheves. Det er da ikke nødvendig for utvalget å gå inn på mors anførsler i relasjon til betydningen av Den europeiske menneskerettsdomstols (EMD) storkammeravgjørelse 10. september 2019 i saken *Strand Lobben med flere mot Norge*.
- (18) A har krevd dekket sakskostnader for Høyesterett med 23 920 kroner. I henhold til tvisteloven § 36-8 bærer staten kostnadene ved saken.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Arne Ringnes
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)